

Commissie Veiligheid, Voldoende en Schoon Water

Concept verslag commissievergadering
Veiligheid, Voldoende en Schoon Water van 18 juni 2025

Aanwezig: mevrouw Kuiper en de heren Boter (voorzitter), Duintjer,
In 't Hout, Janssen, Van Mensvoort (portefeuillehouder),
Wolters en Wortelboer (AB-leden)
de heer Van der Laan, hoofd Veiligheid en Voldoende Water (secretaris)
de heer Timmer, hoofd Schoon Water
de heer De Gries, projectleider civiele- en cultuurtechniek
mevrouw Schrik, bestuurs- en managementassistente (verslag)

Afwezig: mevrouw Lenting en de heer Schaafsma (AB-leden);
mevrouw Ten Have en de heer Hammenga (fractieopvolgers)

1. Opening

De heer Boter opent de vergadering, doet mededeling van de afwezigen, en heet de aanwezigen van harte welkom. In het bijzonder de heer De Gries, projectleider Civiele- en Cultuurtechniek, aanwezig voor behandeling van agendapunt 7.

2. Mededelingen

Geen.

3. Verslag commissievergadering VVSW d.d. 21 mei 2025

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Naar aanleiding van het verslag:

De heer Janssen merkt op dat behandeling van agendapunt 6 op blz. 4; Waterkwaliteit in de overige (niet-KRW) wateren in twee commissies is behandeld en dat hier verschillende informatie is verstrekt. Spreker vraagt of het in voorkomende gevallen niet beter is om onderwerpen die in meerdere commissies dienen te worden behandeld om deze onderwerpen in een gezamenlijke commissievergadering te behandelen.

De heer Boter zal vorenstaande in de agendacommissie aan de orde stellen.

4. Agenda vergadering algemeen bestuur d.d. 2 juli 2025

De agenda wordt voor kennisgeving aangenomen.

5. Visvriendelijk aanpassen capaciteit aanvoergemalen

De heer Van Mensvoort geeft een mondelinge toelichting op het bestuursvoorstel.
De subsidiebedragen zijn nog niet genoemd omdat deze nog niet zijn toegezegd.

De heer Janssen vraagt of het gevraagd budget exclusief de subsidie is.
De heer Mensvoort antwoordt dat de subsidiebedragen niet zijn verwerkt in voorliggend voorstel.

De heer Wolters vindt het bestuursvoorstel lastig om te lezen en begrijpt niet wat de bedoeling is van tabel 1 op blz. 6. In de tekst wordt niet verwezen naar de tabel.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat in tabel 1 de kosten voor uitbreiding van de capaciteit van de gemalen ten opzichte van inhuur van noodpompen wordt weergegeven.

De heer In 't Hout vraagt of hoe de vergroting van 20% aanvoercapaciteit zich verhoudt tot de capaciteit van noodpompen.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat indien de aanvoercapaciteit wordt verhoogd er geen inhuur van noodpompen meer nodig is.

De heer In 't Hout vraagt of de vergroting van 20% aanvoercapaciteit gelijk is aan het inzetten van noodpompen.

De heer Van der Laan antwoordt dat de extra 20% overeenkomst met wat in het verleden aan capaciteit werd ingehuurd.

De heer Wolters vraagt of het genoemde in tabel 1 dan de besparing is die wordt verkregen bij uitbreiding van de aanvoercapaciteit van de gemalen.

De heer Van der Laan zegt dat in de tabel de huur en koop van pompen op geld is gezet, evenals de uitbreiding van capaciteit van de gemalen inclusief energiekosten. De tabel is bedoeld om alle kosten tegenover elkaar te zetten.

De heer Wolters zegt dat inhuur van pompen dan goedkoper is dan aanschaf van pompen of aanpassing van de gemalen.

Mevrouw Kuiper vraagt of de energiekosten bij inhuur van pompen of aanschaf van pompen in het genoemde bedrag zijn opgenomen.

De heer Van der Laan antwoordt dat genoemde kosten inclusief brandstof en onderhoud is. Bij uitbreiding van de capaciteit dienen ook de energiekosten worden genoemd voor een reëel vergelijk van kosten.

De heer Wortelboer vraagt waarom de energiekosten hoger zijn bij uitbreiding van capaciteit van de gemalen en vraagt of het visvriendelijk draaien meer energie kost.

De heer Van der Laan antwoordt dat er extra energie wordt gebruikt als de gemalen extra worden ingezet. Het visvriendelijk draaien heeft geen invloed op de energiekosten.

De energiekosten genoemd in de tabel zijn geen extra kosten ten opzichte van inhuur of aanschaf van pompen. De kosten genoemd voor inhuur of aanschaf zijn inclusief energiekosten.

De heer Janssens zegt dat de tabel is vertaald naar de grafiek.

De heer Wolters vraagt of de kosten en baten in de grafiek samenkomen.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat de gegevens in de tabel puur op geld zijn gezet om de vergelijking te kunnen maken. Inhuur van pompen is voordeliger dan aanpassing van de gemalen. Er doet zich nu echter een kans voor om de capaciteit van de gemalen uit te breiden in

combinatie met het visvriendelijk maken van de gemalen. Hiervoor kan subsidie worden verkregen echter het dient dan wel een combinatie van werkzaamheden te zijn.

De heer Duintjer vraagt of er zonder aanpassing van de capaciteit geen subsidie wordt verleend.

De heer Van Mensvoort antwoordt bevestigend.

De heer In 't Hout zegt dat de frequentie van inzet een rol speelt in de kosten.

De heer Van Mensvoort zegt dat de gemalen niet onbeperkt kunnen worden ingezet afhankelijk van de watervoorraad en wateraanvoer vanuit het IJsselmeer.

De heer Janssen zegt dat onderzoek naar veenoxidatie is meegenomen in het voorstel en stelt dat het mooi zou zijn geweest als hier een permanente oplossing toegepast zou kunnen worden.

De heer Van Mensvoort zegt dat er nog geen beleid is ten aanzien van veenoxidatie.

Het voorliggend bestuursvoorstel betreft aanpassingen met het oog op de toekomst.

De heer Janssen zegt dat er andere aanpassingen nodig zijn ter voorkoming van veenoxidatie en vraagt zich af of veenoxidatie mee kan spelen in de besluitvorming van voorliggend bestuursvoorstel.

De heer Van der Laan antwoordt dat het beleid ten aanzien van veenoxidatie zou kunnen betekenen dat onze watersystemen anders ingedeeld moeten worden (vasthouden van water en vervoeren/verplaatsen van water). Het beleid ten aanzien van veenoxidatie vraagt nader onderzoek. De provincie dient de strategie ten aanzien van veenoxidatie eerst verder uit te werken alvorens wij ons beleid hierop kunnen afstemmen. Voorliggend voorstel is toekomstgericht en komt ten goede aan het voorkomen van veenoxidatie.

De heer Duintjer vraagt of met de extra toevoercapaciteit van 20% er rekening is gehouden om water aan te kunnen voeren naar veengebieden ter voorkoming van veenoxidatie.

De heer Van der Laan zegt dat, zoals de heer Janssen ook aangaf, dat er verschillende mogelijkheden zijn om de veenoxidatie aan te pakken. Er is echter nog geen beleid opgesteld voor de veenoxidatie. Er kan nog geen rekening worden gehouden met de toekomst omdat we afhankelijk zijn van de strategische keuze van de provincie. Wij kunnen op dit moment wel bepalen hoe we het water zo goed mogelijk kunnen verdelen.

De heer Wortelboer vraagt of het toevoergemaal Dorkwerd voldoende capaciteit heeft om de verhoogde capaciteit van onze gemalen te blijven voorzien van voldoende water.

De heer Van der Laan antwoordt dat toevoer van water is geregeld via waterakkoorden met betreffende organisaties (Wetterskip Fryslân, Waterschap Noorderzijlvest en Rijkswaterstaat). Er zijn veel waterschappen in Nederland die water krijgen vanuit het IJsselmeer. Er zit een maximum aan de hoeveelheid in te laten water voor ieder waterschap. De waterschappen dienen het water zo nuttig mogelijk te gebruiken.

De heer Wortelboer zegt dat niet verwacht wordt dat we in de toekomst spijt krijgen om de gemalen nog meer uit te breiden met pompcapaciteit.

De heer Van der Laan antwoordt dat de nationale waterton het IJsselmeer niet groter wordt. Het waterpeil kan worden verhoogd maar dat is aan een maximum gebonden.

Bij beperking van de watertoevoer tijdens droge periodes naar ons gebied treedt de verdringingsreeks in werking.

De heer van Mensvoort zegt dat we ook aan de zuidkant water inlaten maar dat we ook hier zijn gebonden aan een maximum aantal m³ water.

De heer Boter zegt dat de subsidie alleen kan worden aangevraagd als de uitbreiding van de capaciteit van de gemalen wordt gerealiseerd naast de visvriendelijke aanpassingen. Bij

toekenning van de subsidie wordt de prijs gunstiger voor de aanpassing van de capaciteit van de gemalen.

De heer Janssen zegt dat hij de agendacommissie heeft gevraagd om de “totale waterbalans” ter discussie te stellen in een bijeenkomst van het algemeen bestuur.

De heer Boter antwoordt dat dit is besproken in de agendacommissie en dat het onderwerp in het programma voor het algemeen bestuur wordt opgenomen.

De heer Janssen zegt dat de totale waterbalans een opmaat is voor het waterbeheerprogramma. Voorliggend voorstel is een onderdeel van een grotere context.

De heer Boter stelt dat elke keer als er een onderdeel van deze grotere context wordt behandeld men dit als zodanig zou kunnen markeren.

Bevindingen

De commissie neemt kennis van het voorstel om:

- Visveilige pompen te realiseren en daarmee de aanvoercapaciteit te vergroten met 20% bij 3 aanvoergemalen; H. Küpers, mr. V.M. Vennix en Ter Apelkanaal.
- Een krediet van € 5.372.000,- beschikbaar te stellen.

6. Uitvoeringskrediet Kadeversterking Onner- en Oostpolder

Mevrouw Kuiper vraagt naar aanleiding van blz.3: Huidige situatie/analyse van het probleem, waarom is onderzocht om de kade ernaast te leggen en waarom de gemeente Groningen dit niet nodig vindt.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat alles zoveel mogelijk in originele staat gehouden wordt in het kader van cultuurhistorisch erfgoed en bedoelde halfverharding op de kade als beeldbepalend is aangewezen. Door verhoging van de kade wordt het beeld niet verstoord.

De heer Wolters vraagt of de duurzaamheidsparagraaf tijdens het traject wordt beoordeeld en of de duurzaamheidsparagraaf na realisatie van het project ook wordt geëvalueerd. Leren we van voorgaande projecten.

De heer Van der Laan antwoordt dat er in het kader van de duurzaamheid bij alle projecten wordt gekeken naar de “spinnenweb”. Wat de ambities van het bestuur zijn en wat de mogelijkheden bij betreffende projecten zijn. Daarnaast wordt ook gekeken of er extra werk kan worden gedaan zonder extra kosten. In voorliggend bestuursvoorstel is vanuit Cultuurhistorisch erfgoed de situatie beoordeeld.

De heer Janssen zegt dat cultuurhistorisch erfgoed het innovatieve kan beïnvloeden.

De heer Van der Laan zegt dat het ook een beperkende factor kan zijn.

De heer Wolters zegt dat er inmiddels meerdere bestuursvoorstellen zijn behandeld waarin een “spinnenweb” is opgenomen. Kunnen we aangeven wat we hebben geleerd van onze doelstellingen ten opzichte van wat we hebben gerealiseerd.

De heer Boter zegt dat hij de lering van de spinnenwebben en hoe het algemeen bestuur hier sturing op kan houden zal inbrengen in de agendacommissie.

De heer Wolterboer vraagt hoe vaak de polder wordt ingezet.

De heer Van der Laan antwoordt dat het nog nooit nodig is geweest om deze polder in te zetten. Andere bergingspolders zijn wel ingezet. Het is echter nodig om reserves aan waterberging te hebben bij extreem hoog water. De bergingsgebieden dienen te voldoen aan de gestelde eisen

zodat ze ten alle tijde ingezet kunnen worden als dit nodig is. De bergingsgebieden worden periodiek getoetst aan de gestelde eisen.

De heer Wortelboer vraagt hoe hoog de extra kosten zijn als alles met machines met laag emissie wordt uitgevoerd.

De heer Van der Laan antwoordt dat dit niet bekend is en niet eerder kan worden beoordeeld als dat er meerdere aanbestedingen hebben plaatsgevonden.

De heer In 't Hout vraagt hoelang het geleden is dat deze polder is ingericht.

De heer Van der Laan antwoordt dat na de fusie in 2000 direct is begonnen met de plannen voor de bergingspolders. Rond 2004-2005 is Polder Onner- en Oostpolder gerealiseerd. Zoals gezegd is de polder nog niet ingezet maar de verwachting is dat dit in de toekomst wel nodig zal zijn.

De dijk zal worden verhoogd met 30 cm om te voldoen aan de normen.

Jaarlijks worden er met 3 van de 11 bergingspolders geoefend om alert te blijven op onverwachte inzet en of alles functioneert zoals het behoort te functioneren.

Bevindingen

De commissie neemt kennis van het voorstel om:

Een uitvoeringskrediet van € 3.100.000,- beschikbaar te stellen voor de uitvoeringskosten van de kadeversterking Onner- en Oostpolder.

7. Aanvraag aanvullend krediet vervangen vuilroosters op RWZI Scheemda

De heer Janssen geeft aan dat er nu voor variant 2 is gekozen en vraagt of er lering is getrokken uit het vorige projectproces. Hij verwijst naar een eerder bestuursvoorstel met een toegezegd, maar onvoldoende krediet, en het huidige voorstel voor aanvullend krediet en vraagt of het de verwachting is dat voor de overige zuiveringen de varianten 1 en 2 toereikend zijn. Of moeten bij de volgende zuiveringen de werkzaamheden opnieuw worden beoordeeld.

De heer Timmer antwoordt dat het gewenst is om een standaard werkwijze voor vervanging van de vuilroosters te gebruiken voor alle zuiveringen. Het blijkt lastig om het uniforme ontwerp overal toe te passen. Het uniforme ontwerp blijkt niet te passen op de rwzi Scheemda. Het model wordt wel gebruikt maar met een aanpassing. Er is een variant op het uniforme model ontworpen. De varianten 1 of 2 kunnen worden toegepast op de overige 9 aan te passen zuiveringen.

De heer Janssen vraagt of de complexiteit voor de vervanging van de vuilroosters op RWZI Scheemda is toegenomen doordat de roosters eerder moesten worden vervangen dan gepland.

De heer Timmer antwoordt bevestigend.

De heer De Gries licht toe dat er bewust is gekozen voor een uniform model voor alle zuiveringen. Echter in Scheemda moet er een kostbare oplossing worden uitgevoerd om het uniform model toe te kunnen passen. De ontworpen variant past beter op de rwzi Scheemda.

De heer Janssen zegt dat er na deze vervanging nog 9 zuiveringen dienen te worden voorzien van vervangende vuilroosters en vraagt of er een financiële risico kan worden gegeven voor de overige 9 zuiveringen.

De heer Timmer antwoordt dat als Scheemda gereed is er voor de overige 9 zuiveringen een uitvoeringsplan + financieel plan wordt opgesteld en deze zullen worden voorgelegd aan het algemeen bestuur.

De heer Janssen begrijpt dat de vervanging van de vuilroosters bij Scheemda als pilot wordt gebruikt en na evaluatie de roostervervanging van de overige 9 zuiveringen worden uitgewerkt.

De heer Duintjer vraagt of de overige zuiveringen zolang kunnen doordraaien in de tijd als het nog wel een paar jaar duurt voordat alle roosters zijn vervangen.

De heer Timmer antwoordt dat de roosters van de overige zuiveringen deze periode naar verwachting wel kunnen overbruggen. De roosters zijn op verschillende momenten aangebracht en zijn niet allemaal even oud. Het meeste werk voor de vervanging zit in de voorbereiding en engineering. De ontwerpen zijn reeds ontwikkeld. Er zal een planning worden opgesteld voor de vervanging van vuilroosters bij de verschillende zuiveringen.

De heer De Gries licht toe dat beide alternatieven kunnen worden gebruikt voor alle overige 9 zuiveringen. Getoetst kan worden welk alternatief het beste bij welke zuivering is toe te passen. Getracht wordt om ieder jaar 2 zuiveringen te voorzien van nieuwe vuilroosters.

Mevrouw Kuiper vraagt wanneer het uitvoeringsplan + financieel plan verwacht kan worden.

De heer Timmer antwoordt zo snel als de vuilroosters zijn geplaatst bij de rwzi Scheemda en na een proefperiode kan de planning en het financieel plaatje worden uitgewerkt.

De heer De Gries deelt mede dat naar verwachting eind van dit jaar de oplevering plaats zal vinden van de vervanging vuilroosters op de rwzi Scheemda.

Mevrouw Kuiper zegt dat het bestuursvoorstel over de aanpassingen mede in het kader van de ARBO technische aanpassingen vorig jaar zijn behandeld en vraagt of dit ook voor voorliggend voorstel geldt.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat het om een aanvullend krediet gaat en hiervoor hetzelfde geldt in het kader van de ARBO als in het eerder behandeld bestuursvoorstel.

De heer Wolters vraagt of het niet mogelijk is om bij volgende werkzaamheden een risico op te nemen in het budget zodat er geen aanvullende kredieten aangevraagd hoeven te worden.

De heer Timmer antwoordt dat er bewust door het bestuur voor is gekozen om niet op voorhand een post onvoorzien op te nemen. Als er tegenvallers zijn kan aanvullend krediet worden aangevraagd.

Bevindingen

De commissie neemt kennis van het voorstel om:

- In te stemmen met de keuze voor scenario 2;
- Een aanvullend krediet van € 215.000,- beschikbaar te stellen voor de realisatiekosten ten behoeve van de realisatie van de zeeftrommelinstallatie op de RWZI Scheemda.

8. Rondvraag

De heer Duintjer is nieuwsgierig naar de fluctuaties van regenwateraanvoer via de riolering naar de zuiveringen en vraagt of het wat uitmaakt voor onze zuiveringen en wat de financiële consequenties zijn. Kan het waterschap er iets aan veranderen om meer grip te krijgen op een constante aanvoer op de zuiveringen.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat indien alle overstorten zouden worden afgeschaft het water niet via het riool afgevoerd kan worden. Overstorten die invloed hebben op KRW-wateren worden wel ontkoppeld.

De heer Timmer zegt dat er afspraken zijn gemaakt met de verschillende gemeenten over de maximale ontvangst op de zuiveringen.

Alle hemelwater meer dan 20 mm gaat via de overstorten anders zou het rioolstelsel overbelast raken. In het kader van de Waterketen komen bovenstaande onderwerpen aan de orde. In een

informerende vergadering van het algemeen bestuur zal Jan Egberts Eleveld een presentatie hierover geven.

De waterketenpartners bestaan uit de gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven.

De heer Duintjer gaat ervan uit dat door samenwerking financiële voordelen behaald kunnen worden.

De heer Timmer zegt dat er tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten wordt gewerkt.

9. Sluiting

De heer Boter bedankt eenieder voor diens inbreng en sluit de vergadering.

Gewijzigd/ongewijzigd vastgesteld in de vergadering van 17 september 2025.

Jan van der Laan,
secretaris

Jasper Boter,
voorzitter